

“Inzet ouders heeft geweldig positief effect”

Ron Oostdam is hoogleraar Onderwijsleerprocessen aan de Universiteit van Amsterdam en lector Maatwerk in Leren en Instructie aan de Hogeschool van Amsterdam (HvA). Daarnaast is hij onderzoeksdirecteur van het Kenniscentrum Onderwijs en Opvoeding van de HvA. Hij pleit voor een goede samenwerking tussen (voor)school en ouders.

Waarom is het betrekken van ouders bij het ontwikkelen en leren van kinderen zo belangrijk?

“In de eerste plaats omdat ouders het graag willen! Zij brengen hun kostbaarste bezit naar de voorschool of een basisschool en willen graag weten wat er mee gebeurt. Locaties en scholen waar VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) wordt verzorgd, zijn soms wat terughoudend ten opzichte van ouders, omdat zij kritische vragen stellen en heel assertief kunnen zijn. Maar bij organisaties die goed met ouderbetrokkenheid aan de slag gaan, zie je een kanteling ontstaan. Ik heb dat bijvoorbeeld gezien bij een groot onderzoek op een aantal basisscholen in Almere. Ouders werden door leerkrachten nadrukkelijk actief betrokken bij onderdelen van het onderwijsleerproces. Ouders zien dan hoe er gewerkt wordt, begrijpen daardoor beter hoe hun eigen kind leert en krijgen ook meer begrip voor de problemen waar een leerkracht soms tegenaan loopt. Omgekeerd zie je dat leerkrachten opener en constructiever met ouders gaan praten. Uiteindelijk, en daar gaat het om, zijn de kinderen het meest gebaat bij een goede samenwerking tussen teamleden en ouders. Je ziet een geweldig positief effect op zowel de motivatie en het welbevinden van leerlingen als hun prestaties: kinderen zitten beter in hun vel en voelen zich meer gestimuleerd om te leren.”

Ron Oostdam: “De inzet van ouders thuis verduurzamen”

Hoe verklaart u dat er nu veel meer aandacht is voor ouderbetrokkenheid dan pakweg 10-15 jaar geleden?

"Ouders zijn mondiger en kritischer geworden. Dat zie je niet alleen bij het onderwijs, de mondige burger komt in alle geledingen van de maatschappij tegen. Vroeger was er meer afstand, de school was een instituut met een zekere autoriteit. Die afstand is kleiner geworden en ouders van nu willen meepraten. Maar ook zijn er de inzichten die onderzoek ons hebben opgeleverd. De aandacht voor ouderparticipatie is sterk toegenomen naar aanleiding van de positieve resultaten die gevonden zijn bij de 'Head Start'-programma's in de Verenigde Staten waar ouders heel duidelijk werden betrokken bij het leren van hun kinderen. Een groot deel van het leren vindt namelijk buiten de (voor)school plaats. Dat geldt zeker voor de taalontwikkeling!"

De leeromgeving thuis blijkt een factor van belang in de ontwikkeling van kinderen. Wat is een goede leeromgeving?

"We weten uit onderzoek dat het belangrijk is dat ouders positief staan ten opzichte van onderwijs en leren, dat zij regelmatig praten met hun kind en informeren hoe het in de groep gaat. Nog mooier is het als ouders ook actief zijn met opdrachtjes thuis, dat ze bijvoorbeeld voorlezen of helpen met lezen. Dat zijn voorbeelden die bevorderend zijn voor de taalontwikkeling. Praten met je kind is erg belangrijk en dat hoeft echt niet over moeilijke onderwerpen te gaan. Het gaat gewoon om de huis-tuin-en-keukengesprekjes of je kind stimuleren tot lezen in alledaagse situaties, zoals het lezen van een berichtje in de supermarkt."

Welke tips heeft u voor pedagogisch medewerkers/leerkrachten om ouders te betrekken bij het leren van hun kinderen?

"Informeel ouders regelmatig over wat er gebeurt in

de groep. Maak ze deelgenoot van het leerproces van hun kind. Als je een werkboek laat zien, laat ouders dan ervaren hoe een activiteit of les gaat. Vertel ouders concreet wat ze eventueel thuis kunnen doen om bijvoorbeeld het lezen te stimuleren. Daarmee kun je ouders motiveren. Ook informatieavonden of ouderbijeenkomsten zijn nuttig om te laten zien wat je thuis allemaal kunt doen om de taalontwikkeling te stimuleren."

'Ouders brengen je hun kostbaarste bezit'

Wat moet je als pedagogisch medewerker/leerkracht in huis hebben om ouders te betrekken?

"Je moet vooral goed kunnen communiceren, op een open manier een gesprek aangaan. Goede communicatie betekent ook afspraken maken en nakomen, contactmomenten goed en efficiënt organiseren. Spreek verwachtingen duidelijk uit: ik doe dit als pedagogisch medewerker/leerkracht, wat kunt u doen? En bereid een moeilijke boodschap aan ouders goed voor. Zo'n slecht-nieuwsgesprek kent verschillende fasen: van boosheid en ontkenning, naar acceptatie en actie. Geef een ouder de tijd om zaken te verwerken. Het is namelijk nogal wat wanneer je als ouder hoort dat je kind een leerachterstand of een leerprobleem heeft.

Daarnaast is het belangrijk ouders feedback te geven over hun inzet. Benoem wat er goed gaat. Niets motiveert meer dan horen dat het oefenen thuis een verbetering heeft opgeleverd. En ten slotte: de goede relatie met ouders moet geen individuele verantwoordelijkheid zijn, maar moet gedragen worden door het hele team. Grote uitdaging is om de inzet van ouders thuis te verduurzamen. Vanaf het prille begin een heldere lijn trekken kan daaraan bijdragen."

Binnenkort verschijnt van Ron Oostdam en Peter de Vries het boek 'Samen werken aan leren en opvoeden; Basisboek voor ouders en school' (uitgeverij Coutinho) met de laatste stand van zaken in onderzoek, praktijkvoorbeelden, casuïstiek en werkopdrachten. ✕

Spelinloop met ouders

De spelinloop met ouders is belangrijk om een natuurlijke overgang van thuis naar groep te maken. Ouders doen even een spelletje, proeven de sfeer, en kunnen er thuis over praten.

